

V moci veľkého

Budhu

Láma Ole pri zoskoku padákom

Prípravila: LUDMILA GRODOVSKÁ, foto: archív

Mirka Šilanová je študentkou manažmentu a jednou z približne 200 ľudí na Slovensku, ktorí sa hlásia k budhizmu. Vo svojich dvadsiatich troch rokoch je budhistkou Diamantovej cesty a má za sebou študijné pobyty v USA, Austrálii a v Nemecku a niekoľko mesiacov žila a pracovala aj v Kanade.

Je veselšia a zrelšia

Mirka si myslí, že práve možnosť spoznať viacero národov a kultúr, ku ktorým pristupovala bez predsudkov a s myslou otvorenou pre všetko nové, ako aj snaha prijať zodpovednosť za svoj život ju priviedli k budhizmu. No hoci v posledných rokoch veľa cestovala, po prvý raz sa s ním zblízka stretla v Bratislave.

Prilákala ju plagátik, pozývajúci na prednášku budhistického učiteľa – lámu Ole Nydahla. Už predtým počula o tibetskom budhizme, reinkarnácii, pokúšala sa meditovať. Prednáška lámu Ole, na ktorú prišlo 900 ľudí, na Mirku hlboko zapôsobil a hneď tam prijala útočisko.

Čo to znamená?

„Je to vnútorný sľub, ktorý si človek dáva v prítomnosti lámu. Vnútorne sa rozhodne, že nebude hľadať útočisko v pominuteľných veciach, ale v troch kľúčových: Budhovi – tým sa myslí rozvinutý stav mysle, v dharme – uče-

niach, ktoré k tomu stavu vedú a v sange – to sú priatelia na tejto ceste.“

Mirka je budhistkou dvaapol roka. Trikrát do týždňa sa stretáva jej sangha - budhistické spoločenstvo - v prenajatej miestnosti jedného bratislavského kultúrneho strediska, kde prebiehajú meditácie. Nejde o bohoslužby a nie je tu žiadny kňaz. Meditáciu vždy vedie niekto z prítomných.

„V budhizme poznáme učiteľov – lámov, na Slovensku však žiadny nie je. Na to, aby sa človek stal lámom, musí sa veľa učiť, meditovať a získať odkazy od iného učiteľa,“ vysvetľuje Mirka.

Budhizmus zatiaľ na Slovensku nie je uznaný ako oficiálne náboženstvo, ale Spoločnosť budhizmu Diamantovej cesty je zaregistrovaná na ministerstve vnútra ako občianske združenie. Celkovo je na Slovensku okolo tisíc budhistov rôznych škôl. Väčšinu ich členov tvoria mladá, vysokoškolsky vzdelaní ľudia. A mnohí z nich precestovali podobne ako Mirka kus sveta. „Budhizmus je pre moderných, praktických, kritických ľudí,“ myslí si Mirka. „Aj Budha hovoril – neverte mojim učeniám, overte si ich. Budhizmus nie je založený na viere, ale na skúsenosti.“

Ako sa Mirka zmenila, odkedy je budhistkou?

„Zažívam viac radosti, som zrelšia, viem pracovať s rušivými emóciami... Svoju myseľ si oslobodzujem každodennými meditáciami.“

Od hippies k Diamantovej ceste

Centrá budhizmu Diamantovej cesty zakladá v Európe láma Olé Nydahl, ktorý sa nedávno zastavil v Bratislave. Mirka a jej priatelia sprostredkovali Slovenke stretnutie s ním.

Láma Ole, oblečený v texaskách a tričku, ma na privítanie pobožkal na obe líca ako starú známu. Napriek mladistvému výzoru a správaniu vyzerala v skutočnosti o niečo starší ako na fotografiách, ktorých je na internete neúrekom: Lama Ole pri zoskoku padákom, lama Ole v motokárskej bunde, pri prednáškach, v rozhovoroch s mladými ľuďmi. V bláznivom objatí so svojou krásnou ženou Hannah, diskutujúci so svojou asistentkou Caty. Vysmiaty, sexy chlap s dokonalým chrupom, ktorý pripomína skôr hollywoodskeho herca ako svätého muža, určite strháva mladých ľudí aj svojím imidžom. Z jeho životopisu na internete vedia, že tento bývalý boxer má za sebou mladosť poznačenú vplyvmi hippies, ba počas štúdia filozofie na Kodanskej univerzite mal skúsenosti aj s drogami. To všetko ho poľudšťuje a robí ešte príťažlivejším...

V životopise tohto šesťdesiattriročného

Náboženstvo, alebo teória

Budhizmus je jedným z najväčších svetových náboženstiev a má okolo 400 miliónov stúpenčov. V posledných desaťročiach sa rýchlo šíri aj v Európe, mnoho nových prívržencov má v postkomunistických štátoch, najmä v Rusku. Podľa niektorých názorov nejde o náboženstvo, ale o filozofickú teóriu. Budhizmus nie je založený na viere v Boha, človek nestojí pod Božou vládou a nemá preto ani zodpovednosť voči Bohu. Je autonómnou bytosťou a svoj cieľ musí dosiahnuť sám. Zakladateľom budhizmu bol princ Siddhārtha Gautama, nazývaný Budha (Prebudený), ktorý sa narodil okolo r. 570 p. n. l. v severnej Indii.

Cieľom budhistu nie je dosiahnutie večného života, naopak – totálne vystúpenie z procesu bytia, „vyvanutie“ z individuálnej existencie (nirvána). Budhovo učenie je kombináciou morálky s technikami meditácie a koncentrácie a je zhrnuté v *Štyroch vznešených pravdách* a *nauke O osemdielnej ceste*. Budhisti môžu vyznávať akúkoľvek inú vieru, ak žijú v súlade so zásadami budhistického učenia. Na svete existuje niekoľko budhistických škôl a línií.

Ole Nydahl s manželkou Hannah

Dána je dôležitým medzníkom rok 1969, keď sa so svojou manželkou Hannah počas svadobnej cesty v Nepále stretli so 16. Gjalwa Karmapom a stali sa jeho prvými západnými žiakmi. Potom strávili štyri roky štúdiom a meditáciou, až ich Karmapa požiadal, aby šírili budhizmus Diamantovej cesty v Európe.

Svoje pôsobenie začali v Švédsku, v Nemecku, Holandsku a Belgicku a neskôr v ďalších európskych štátoch. Lama Ole si v tých časoch zaraboval učením, ale aj upratovaním či prácou v lese.

Ľudia nie sú zlí, ale nevedomí

Dnes je po celom svete už vyše štyristo budhistických centier, ktoré založil. Za rok dvakrát precestuje svet so svojim medzinárodným tímom. Všade ho čakajú prednášky, meditácie a stretnutia, medzitým publikuje a odpovedá na listy. Jeho manželka Hannah, ktorá je tiež láma, polovicu roka trávi na cestách s ním a inak sa venuje prekladaniu tibetských kníh... Sú bezdetní – pretože tak sa podľa vyjadrenia lámu Ole jeho manželka rozhodla, aby sa mohla celá venovať svojej práci.

Najbližšou spolupracovníčkou Lamu Ole je Caty Hartungová, jeho asistentka pôvodom z Nemecka, ktorá ho sprevádzala aj počas návštevy na Slovensku.

Po niekoľkohodinovej zastávke v Bratislave pokračoval láma Ole Nydahl v ceste do Lučence, kde sa konal veľký medzinárodný kurz prenosu vedomia, na ktorý sa prihlásilo okolo 1000 účastníkov. Tak, ako na každej zo svojich zastávok kdekoľvek vo svete, vyhradil si lama Ole čas aj na stretnutie s novinármi.

Spýtali sme sa ho:

● **Keď hovoríme o budhizme, väčšinou máme pred očami mníchov – mužov. Je vaša manželka Hannah ako láma výnimkou?**

- V Tibete sú učiteľmi naozaj prevažne muži, ale v západných budhistických centrách je už pomer mužov a žien takmer vyrovnaný. Napokon budhizmus priniesol pred 1250 rokmi do Tibetu pár – muž a žena, a po jeho zničení ho pred 950 obnovila opäť manželská dvojica.

● **Ustavične ste na cestách, dvakrát do roka precestujete celý svet. Máte niekde trvale bydlisko?**

- Mám dánsky pas a moja stála adresa je od roku 1972 v budhistickom centre v Kodani. Aj tam sa však zdržujem len dva týždne v roku. V posledných rokoch mám veľa práce vo východnej Európe a napríklad v Rusku trávim každý rok minimálne dva mesiace.

● **Do roku 1989 ste vo východnej Európe nepôsobili?**

- Naopak, malá skupinka v bývalom Československu vznikla už v roku 1972, v roku 1976 vzniklo centrum aj v Poľsku a dnes tam pôsobi štyridsať centier.

● **Aká vrstva ľudí prejavuje najväčší záujem o budhistické učenie v týchto krajinách?**

- Sú to najmä mladí ľudia, no je pekné, keď pozorujeme, ako postupne privádzajú svojich rodičov, dokonca i starých rodičov a neskôr svoje deti.

● **Z čoho financujete svoje cestovanie a celú činnosť?**

- Hlavný príjem plynie z prednášok. Centrá v jednotlivých krajinách hospodária samostatne, niekde žijú len z príspevkov svojich členov, inde sú čiastočne podporované aj štátom, na Slovensku sa ako občianske združenie môžu uchádzať o dve percentá z daní.

● **Lama Ole, ako je to v budhizme s hriechom a odpustením? Vy sa neriadite žiadnym „desatoro Božích prikázanií“, žiadnymi zákazmi, nebojíte sa Božieho trestu ani neprosíte Boha o odpustenie. Čím sa teda riadite?**

- Nemyslíme si, že ľudia robia zlé veci preto, lebo sú zlí, ale z hlúposti, nevedomosti a zmätenosti. A my im hovoríme: ak budete robiť zlé veci, prinesie vám to utrpenie. Ak sa im vyhnete, budete žiť v harmónii. Sami si vyberte...